

**Opinia Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego w sprawie o zapłatę  
Or. Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego, sygn. WP I 57, s. 8–10  
Edycja krytyczna: Mateusz Mataniak**

29 V 1818

[s. 8]

Posiedzenie 5 Akademii Krakowskiej

Działo się w Krakowie przy ulicy Grodzkiej, w Kolegium Jurydycznym, dnia 29 maja 1818 r.

Akademia Krakowska Wydział Profesorów i Doktorów Prawa.

Obecni: JW. Litwiński<sup>1</sup> – Rektor; WW. Boduszyński<sup>2</sup>, Krzyżanowski<sup>3</sup>, Hoszowski<sup>4</sup>, Jankowski<sup>5</sup> – Profesorowie i Doktorowie Prawa.

W sprawie Urszuli z Miernickich 1-mo voto Ćwierzewiczowej, 2-go małżeństwa Hubertowej, w asystencji męża Jana Huberta, pozwaną jest Anastazemu Peszkaremu o zapłacenie 12 000 złp lub oddanie domów pod L. 42 i 43 na Kleparzu przy Krakowie sytuowanych, od dwóch wyroków jednoznacznych z dnia 11 października 1817 r. Trybunału I Instancji, a 17 kwietnia 1818 r. Sądu Apelacyjnego, przez prośbę de dato 24 kwietnia 1818 r. do L. 689 do Akademii wniesionej.

Wydział Profesorów i Doktorów Prawa po roztrząśnieniu złożonych sobie dwóch jednoznacznych wyroków I Instancji de dato 11 października 1817 r., drugiego Sądu Apelacyjnego de dato 17 kwietnia 1818 r. w tej sprawie zapadłych, zważając, że cała czynność obowiązująca Urszulę z Miernickich, pierwszego Ćwierzewiczową, 2-go małżeństwa Hubertową, jest aktem kupna domów pod L. 42 i 43 na Kleparzu przy Krakowie sytuowanych, przed Urzędem Magistratualnym w mieście [s. 9] Siewierzu w dniu 26 lutego 1808 r. zdziałanej, z którego wszelkie prawo Peszkaremu

---

<sup>1</sup> Walenty Litwiński (1778–1823) – w latach 1802/03–1804/05 zast. prof. w katedrze procedury cywilnej i praw galicyjskich; 1803/04–1804/05 zast. prof. w katedrze prawa rzymskiego; 1805/06–1808/09 zast. prof. w katedrze procedury cywilnej; 1809/10–1810/11 zast. prof. w katedrze praktyki wszystkich sądowych i politycznych instancji Księstwa Warszawskiego; 1811/12–1822/23 prof. praktyki sądowej i prawa kryminalnego; dziekan Wydziału Prawa 1810; rektor UJ 1814/15–1820/21. P. Żukowski, *Profesorowie Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego*, t. II: 1780–2012, red. D. Malec, Kraków 2014, s. 31–32.

<sup>2</sup> Augustyn Boduszyński (1778–1843) – w latach 1811/12–1816/17 prof. prawa kanonicznego i kryminalnego; 1817/18–1829 prof. prawa rzymskiego i feudalnego; dziekan Wydziału Prawa 1816/17–1819/20. *Ibidem*, s. 31–32.

<sup>3</sup> Adam Krzyżanowski (1786–1847) – w latach 1812/13–1847 profesor kodeksu cywilnego i handlowego; dziekan Wydziału Prawa 1814/15–1815/16, 1826/27–1832/33; rektor UJ 1845/46–1846/47. *Ibidem*, s. 262–263.

<sup>4</sup> <sup>4</sup> Mikołaj Hoszowski (1778–1828) – w latach 1817/18, 1824–1828 zastępca prof. w katedrze umiejętności politycznych, 1818/19–1823 prof. umiejętności politycznych; 1824 dziekan Wydziału Prawa UJ. *Ibidem*, s. 189–190.

<sup>5</sup> Józef Jankowski (1781 lub 1790–1847) – w latach 1817, 1829–1830 zast. profesora w katedrze prawa natury i prawa kanonicznego, 1830–31 prof. tamże; w latach 1818–1829, 1831–1847 prof. w katedrze filozofii na Wydziale Filozoficznym, 1837/38–1838/39 dziekan Wydziału Filozoficznego. *Ibidem*, s. 199–200.

do Hubertowej służyć mające, przez zakwitowanie urzędowe z odebranej całkowitej ceny szacunkowej 12 000 złp w tymże samym dniu i roku, gdy kontrakt zawartym został, tj. 28 lutego 1808 r. przed tymże Magistratem Siewierskim nastąpione, umorzonym zostało. Przeto obydwie sądy przy wyrokowaniu w tej sprawie postąpiły przeciwko przepisom § 565 Kodeksu Galicyjskiego cz. III, gdy wskrzesiły rzecz już umorzoną i zakwitowaną.

Zważając po wtóre, że podług wszelkich zasad prawa, a szczególnie § 462 Kodeksu Galicyjskiego cz. III ugody stanowią tylko prawo i obowiązek dla stron zawierających takowe, ale nie dla trzeciego, który do nich nie wchodził. Że całą zasadą powództwa Peszkarego jest skrypt ręczny onemuż przez Ćwierzewicza w dniu zawarcia tegoż kontraktu wydany, którym tenże zamiast wypłacenia sumy szacunkowej 12 000 złp wszelkie pretensje Styryi do Peszkarego miane, jeżeli takowe nie w większej ilości, jak w sumie 12 000 złp okażą się onemu, zapłacić zobowiązał się. Że takowy oblig nie będąc zaintabulowanym żadnego prawa rzeczowego Peszkaremu, ale tylko osobowe do Ćwierzewicza stanowić może, zatem sądy wyrokujące w tej sprawie obraziły art. 462 i 111 Kodeksu Galicyjskiego cz. III, skoro bez wszelkiego tytułu przyznały Peszkaremu prawność czynienia z powyżej namienionego skryptu przeciwko trzeciemu tj. Hubertowej, która ani takowy skrypt wydała, ani też męża swego do wydania takowego w Jej imieniu umocowała.

Nadto postąpiły sądy przeciwko § 1356 K.C., gdy przyznanie sądowe Ćwierzewicza wzięły za dowód przeciwko Hubertowej.

Zważając po trzecie, transakcją między Ćwierzewiczami, po nastąpionym rozwodzie [s. 10] w dniu 19 marca 1813 r. urzędownie zawartą, mocą której Franciszek Ćwierzewicz rozwiedzionej swej małżonce terazniejszej Hubertowej, samego tylko prawa dziedzictwa, jakie miał do połowy domów na Kleparzu pod L. 42 i 43 sytuowanych ustąpił, ale bynajmniej żadnych obowiązków osobistych, które on względem kogo zaciągnął, na Hubertową nie przelał, gdyż tego z osnowy wspomnianej transakcji wyczytać nie można. Tak więc i tu mylną zasadę wzięły sądy wyrokujące, skoro w tej transakcji uznały, że Hubertowa kupiwszy nieruchomości od Ćwierzewicza obowiązana jest odpowiadać za długi osobiste sprzedawcy. Zważając na koniec, że obydwie sądy wyrokami swymi bez wszelkiego tytułu wznowiły różnicę między sumą 12 000 złp już zapłaconą i zakwitowaną, jakoby w srebrnej monecie należącą się a 13 400 złp, które Ćwierzewiczowie za Peszkarego Styryi zapłacili, jakoby w Bankocetlach, gdy tymczasem z kontraktu o te domy zawartego nic podobnego w tej mierze doczytać się nie można.

Z tych więc powodów Wydział Profesorów i Doktorów Prawa uznaje, iż w sprawie tej rekurs do Trzeciej Instancji od dwóch jednoznacznych wyroków ma miejsce, przez stronę pokładaną dla wyraźnego zgwałcenia prawa.

[Podpisy] Litwiński, Jankowski.

[cytowane przepisy: Kodeks Galicyjski z 1797 r. art. 111, 462, 556; Kodeks Cywilny Napoleona § 1356]

[hasła: strona powodowa, strona pozwana, przedmiot powództwa, umowa kupna-sprzedaży, wykonanie zobowiązania, powaga rzeczy osądzonej, bezskuteczność czynności wobec osoby trzeciej, przyznanie sądowe, rozwód, nieruchomości]